

Marcus 7: 31-39

PG Heusden, ochtenddienst 15 augustus 2021

Gemeente van Christus,

We gaan het hebben over doofheid. Doofheid is er in soorten en maten.

Doofheid kan een ander woord zijn voor: *ongehoorzaamheid*.

‘Zijn jullie doof?’ bromde mijn moeder boos als we niet kwamen als ze riep voor het eten. En dan dreigde ze dat we mee moesten naar de dokter om onze oren uit te laten spuiten. Geen idee wat dat was, maar het leek me nog erger dan de tandarts. Doofheid kan een ander woord zijn voor ongehoorzaamheid.

Doof kan ook een ander woord zijn voor *onverschilligheid*. Een deel van de pijn van het toeslagenschandaal, of van het Groninger gasschandaal... is dat de overheid zolang bewust doof is geweest voor de nood van haar burgers.

Doofheid is dan een vorm van onverschilligheid. Oost-Indisch doof...noemen we dat ook wel.

Er is zoiets als een *mentale doofheid*. Die mentale doofheid zit niet in de oren, maar in het gebied ‘tussen de oren’. Daarvan is sprake als mensen zich bewust of onbewust afsluiten voor stemmen van familie en vrienden of van de wereld om zich heen. Als mensen zich afsluiten voor alles wat anders is, of niet in hun straatje past. Soms kiezen mensen zelf voor een isolement. Of ze sluiten zich op in de een of andere bubbel, waarin geen ongewenste stemmen meer in doordringen. Een christelijke bubbel, een onchristelijke bubbel, een racistische of juist anti-racistische bubbel... en wat voor bubbels er allemaal niet zijn.

Jesaja heeft een heel eigen kijk op doofheid. In Jesaja 35 vergelijkt de profeet de ballingen in Babel met mensen die o.a. *doof en stom* zijn. Wanneer Jesaja profeteert dat God de ballingen naar Israël zal laten terugkeren, verwoordt Jesaja dat als volgt: *God zal de ogen van de blinden weer openen, de oren van de doven ontsluiten, de stommen zullen weer jubelen, en de lammen zullen springen als herten*. Doofheid en stomheid verwijzen bij Jesaja dus naar *isolement, het isolement van de ballingschap*.

Dan is er natuurlijk de *‘gewone’ lichamelijke doofheid*, die je niet ziet, maar die des te lastiger is. Want wie doof is mist niet alleen het zingen van de vogels, het zoemen van insecten, muziek... Wie doof is heeft een communicatieprobleem. In het verlengde van doofheid ligt eenzaamheid: het gevoel dat je er niet meer helemaal bij hoort, niet meer meetelt. Vaak helpt een gehoorapparaat – ze worden steeds onzichtbaarder. Soms helpt een operatie. Ik kan zo een handvol

gemeenteleden opnoemen die er alles voorover zouden hebben om weer beter te horen. En misschien bidden ze wel om een wonder.

Dat maakt preken over de genezing van een dove man spannend! Ik weet zeker dat slechthorende gemeenteleden vandaag extra goed luisteren...

En dan is er tenslotte nog zoiets als *geestelijke doofheid*. Geestelijke doofheid, dat is de doofheid waarmee mensen zich afsluiten voor de stem van God. Omdat ze het te druk hebben met zichzelf, met andere dingen. Omdat ze geen zin hebben om hun leven af te stemmen op de bijzondere stem van God. Of niet meer weten hoe dat moet. Over dit soort mensen zegt het Oude Testament (Psalm 115) *dat zij wel oren hebben maar niet kunnen niet horen*. Later zal Paulus zeggen: *dat het geloof uit het gehoor is (Rom 13: 17)*. Geloven begint volgens Paulus waar mensen met hulp van de Geest zich laten raken door die wonderlijke ongehoorde stem, die uit de hemel komt. Maar dan moet je je daar wel voor openstellen!

Er zijn vele vormen van doofheid. Op de en of andere manier zijn wij allemaal wel gehoorgestoord. De evangelielezing over de genezing van een dove is daarom ook een verhaal over ons.

De dove man krijgt geen naam – we kunnen onze eigen naam dus invullen.

Vers 32: Er werd iemand bij Jezus gebracht die doof was en (dus) gebrekkig sprak, en men smeekte hem om deze man de hand op te leggen.

Er moet een zweem van eenzaamheid om die man hebben gehangen. Maar hij heeft ook vrienden die moeite voor hem doen. Dat is hoopvol.

Misschien verlangde de man er intens naar dat zijn oren open zouden gaan, en daarmee ook zijn wereld.

Misschien nemen die vrienden de dove, moeilijk sprekende man tegen zijn wil mee. Het heeft, zoals gezegd, ook voordelen om doof te zijn, niet alles te hoeven horen, weten. Zelfs Jezus zocht wel eens de stilte...

Maar niet in Marcus 7.

Jezus nam de man apart, weg van de menigte. Wat er nu gaat gebeuren wordt geen show. Jezus neemt de man apart zodat er een echte, eerlijke, intieme ontmoeting kan ontstaan. Wie weet was hem dat al jaren niet meer overkomen.

Praten met een dove is natuurlijk lastig... en er was geen Irma Sluis of andere gebarentolk in de buurt... daarom spreekt Jezus met zijn handen. Hij steekt zijn vingers in zijn oren en 'zalft' met speeksel zijn tong. Jezus legt zijn vingers op de zere plekken van die man. Raakt ze. Ziet ze. Erkent ze.

En hij sloeg zijn blik op naar de hemel en zuchtte diep...

De bevrijding van die in zichzelf opgesloten, eenzame man is een strijd, ook voor Jezus. *Hij sloeg zijn blik op naar de hemel, zuchtte diep, en zei tegen hem Effatha! Ga open!*

Effatha is onvertaald Aramees. Zo heeft Jezus het dus werkelijk gezegd. Juist dat onvertaald-zijn geeft dit woord extra aandacht.

Effatha is het sleutelwoord van deze genezing. Een woord vol betekenis en kracht.

Effatha! Ga open!

Wij zouden dat tegen zo veel gesloten mensen willen roepen - al die mensen die op slot zitten... vastgeroest in zichzelf, in verdriet, teleurstelling, frustratie, in zelfgekozen ballingschap, in vooroordelen, cynisme, in zelfbeklag, in welke bubbel dan ook.

Je zou ze soms bij hun kladden willen grijpen, zoals Jezus deed bij die doofstomme, en zo hard tegen ze roepen dat zelfs hun doofheid het niet tegenhoudt: *Effatha!* Open de ramen en deuren van je hart. Sluit je niet langer af voor het leven. Voor de mensen om je heen. Voor God.

De opstellers van dat milieuraapport van de VN over de opwarming van de aarde hebben het deze week op hun manier hardop geroepen: *Effatha!* Laten we eindelijk onze ogen en oren en harten en hersenen openen voor de gevaren waaraan onze wereld blootstaat.

Effatha! zei Jezus tegen die doofstomme man, *Ga open!*

In dat ene woord klinkt op de een of andere manier de hele bijbelse *openbaring* mee, het hele bijbelse getuigenis waarin het woord *open* zo vaak voorkomt. In de bijbels getuigenissen horen we hoe de hemel zich keer op keer *opent* voor de mensen. Op de Sinai. In de droom van Jacob. Bij de doop van Jezus, toen de hemelen scheurden en de Geest als een duif op Hem neerdaalde. Bij de verheerlijking op de berg. De hemel gaat telkens *open*. En op de paasmorgen gaat de aarde *open*, een graf wordt *geopend* voor het wonder van Pasen. En in het laatste Bijbelboek wordt gesproken over het nieuwe Jeruzalem, dat een *open* stad is, want de twaalf poorten zullen er altijd *openstaan* (Openb. 21: 26).

Ga Open! Effatha! zei Jezus., tegen de dove, moeilijk sprekende man. En dan geschiedt een wonder.

En zijn oren gingen open en zijn tong kwam los, en hij kon weer gewoon / goed spreken.

Jezus heeft hem bevrijd uit zijn eenzaamheid, zijn isolement, zijn ballingschap.

De mensen die erbij waren geweldig onder de indruk. Hoewel Jezus hun beveelt om niemand te vertellen wat er gebeurd is, doen ze dat toch. Ze horen Jezus wel, maar ze luisteren niet. Maar dat zij hen deze maal vergeven. Want ze kunnen gewoon hun mond niet houden en getuigen over Jezus: *Alles wat hij doet is goed: zelfs doven laat hij horen en stommen laat hij spreken.*

Alles wat hij doet of maakt is goed... Dat is een echo van een vers uit het scheppingsverhaal: *God keek naar alles wat hij gemaakt./gedaan had, en zag dat het zeer goed was (Gen 1:31).* In Jezus herkennen en eren de omstanders God de de Schepper. In de Zoon herkennen zij de Vader.

Zelfs doven laat hij horen en stommen laat hij spreken. Dat is een verwijzing naar de profetische belofte van Jesaja, dat eens de dag komen zal *dat blinden zullen zien, doven zullen horen, stommen zullen spreken, lammen zullen springen...* De dag dat dat de gehele schepping zal worden vernieuwd. De genezing van die ene dove, moeilijk sprekende man is van die dag een teken. Een voorproef, die ons helpt het wachten vol te houden.

--

Ik heb wel eens ergens enthousiast als gastpredikant staan preken over de genezing van een blinde. Na de dienst zei de ouderling van dienst tegen me: *Zag u die vrouw in die blauwe jurk, voor in de kerk? Die ziet al dertig jaar helemaal niets meer...*

Het is altijd een beetje spannend om al prekend een bijbeltekst over een genezing te openen. Ik weet dat er vanmorgen mensen in de kerk zitten die heel, heel graag van hun gehoorproblemen zouden worden verlost. En die misschien wel met een teleurgesteld gevoel naar huis gaan.

Ik zou tegen hen vandaag willen zeggen, en tegen u allen in deze kerk, want wij hebben allemaal onze gehoorproblemen:

Bijbelteksten houden vaak iets ondoorgrondelijks. De liturgie kan altijd beter. Aan de meeste preken mankeert wel iets. Onze gebeden en liederen zijn ook niet altijd even zuiver. Maar in iedere kerkdienst klinkt er op zijn minst *één woord* uit de bijbel, in een lied of gebed of preek, of inde zegen, minstens *één woord* dat speciaal voor u is bedoeld. Dat u wil raken, voeden, troosten,

inspireren.

Laten wij ons hart telkens weer openen om op zijn minst dat ene woord te horen. En mee te nemen.

Misschien... is dat vandaag... dat oerbijbelse, messiaans sleutelwoord: *Effatha!*

Ga open!

Amen.